

Lausunto

20.09.2023

Asia: VN/22377/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Opiskelija-Allianssi – OSKU ry on pettynyt, että lausuntoa on pyydetty hyvin suppealta määrältä sidosryhmiä ja OSKUA ei ole päätetty kuulla näiden joukossa. OSKU jättää silti lausuntonsa ja näkemyksen esitettyihin muutoksiin.

Olemme erittäin huolissamme hyvin kiireellisesti valmistellusta lakiesityksestä, jolla on mittavat vaikutukset yhteiskuntaan ja eritoten opiskelijoihin. Pidämme aikataulua perusteettomana, ja katsomme ettei se edistä hyvää hallintoa. Pidämme myös kyseenalaisena, että muutoksia on perusteltu aiemmin muun muassa asumistukien valumisina vuokranantajien taskuun sekä kannustimena siirtyä työelämään, vaikka näille ei ole löytynyt tutkimuksessa riittäviä perusteita. Esitettyjä muutoksia ei ole silti muokattu lainkaan, vaikka perusteet niiden tekemiselle on kadonneet.

Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS, Suomen ammattiin opiskelevien liitto SAKKI, Suomen lukiolaisten liitto SLL, Suomen opiskelija-allianssi OSKU, Suomen opiskelijakuntien liitto SAMOK ja Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL tuovat yhteisesti lausuen esiin syvän huolen siitä, että esitetyt asumistuen leikkaukset heikentävät perustavanlaatuisesti kouluttautumisen ja päätoimisen opiskelun mahdollisuuksia.

Ehdotettu keskimäärin 76 euron heikennys opiskeljaruokakunnan asumistukeen rajoittaisi monen mahdollisuutta opiskella päätoimisesti, kun etuudet eivät enää riitä turvaamaan vakaata toimeentuloa. Kynnys opintojen aloittamiseen ja opiskelijaksi siirtymiseen nousee entistä korkeammaksi, kun se johtaa aiempaa jyrkempään pudotukseen tulotasossa. Erityisesti ne nuoret, jotka esimerkiksi huonon opintomenestyksen, rikkinäisen nuoruuden tai osaopiskelukykyisyyden

vuoksi kokevat kynnyksen opiskelulle olevan korkea, saattavat lykätä opiskelua myöhemmäksi tai jättäytyä kokonaan tutkintokoulutuksen ulkopuolelle.

Kaikkia Suomen toisen ja korkea-asteen opiskelijoita edustavat liitot näkevät, että opiskelijan toimeentulon heikennykset ovat vaarallisella tavalla koko yhteiskunnan kannattamia koulutuspoliittisia tavoitteita vastaan. Opintojen aikaisella toimeentulolla on suora yhteys opiskelun mahdollisuuksiin, kannusteisiin sekä opiskelukykyyn. Opiskelijoiden toimeentulon heikentäminen ja koulutustason nostaminen yhtä aikaa ei ole mahdollista. Opiskeluaikojen lyhentäminen ja koko ikäluokan kouluttaminen toisen asteen tutkintoon jäävät toteutumatta, kun työnteko ja perusturvan käyttäminen tulevat entistäkin houkuttelevammiksi vaihtoehtoiksi nuorille ja mahdollisuus tulla toimeen päätoimisena opiskelijana heikkenee. Lopulta työelämään astuu entistä vähemmän, velkaisempia ja uupuneempia vastavalmistuneita osaajia, joita yhteiskuntamme kipeästi tarvitsisi.

Liitot vetoavat yhdessä hallitukseen, että opiskelun mahdollisuuksia heikentäviä toimeentulon heikennyksiä ei toteuteta ja opiskelijoiden toimeentulo turvataan.

[Liittojen yhteinen lausunto päättyy]

Näiden lisäksi OSKU nostaa esiin, että osalle ammatillisista opiskelijoista kotoa pois muuttaminen ei ole vaihtoehto vaan ainoa tapa opiskella valitsemaansa alaa. Asumistuen heikennykset heikentävät yhdenvertaisuutta, kun etenkin syrjäisemmillä paikkakunnilla asuville kaukaisemmat oppilaitokset eivät ole vaihtoehto. Oppivelvollisille laki takaa kulujen kattamisen tiettyyn rajaan asti, mutta näissäkin tilanteissa opiskelija ei voi tosiasiallisesti valita haluamaansa alaa kaikkien joukosta.

OSKU katsoo myös, että asumistukijärjestelmän tulee ottaa tulevaisuudessa paremmin huomioon ihmisten erilaiset asumistilanteet ja perhemuodot. Vuokrasopimuksesta riippumatta esimerkiksi kämpppiksen ei voida katsoa kuuluvan samaan talouteen ja muodostavan ruokakuntaa. Tästä syystä kämpppäkaverin tulot eivät saa vaikuttaa toisen kämpppäkaverin yleiseen asumistukeen. OSKU katsoo, että myös alaikäisellä opiskelijalla on oltava oikeus yleiseen asumistukeen. Opiskelijoiden asumisen tuki on järjestettävä niin, että se suosii yhteisöllistä asumista mutta huomioi ruokakunnat ja kattaa aidosti vuokratustannukset. Etenkin kaupungeissa vuokratulot ovat nousseet todella korkeisiin summiin, joita on vaikeaa maksaa edes täysipäiväisesti työssä käymällä. On täysin nurinkurista leikata pääkaupungissa asuvilta, jotka muutenkin joutuvat kamppailemaan korkeiden asumiskustannusten kanssa.

OSKU vaatii, että leikkauksia tarkastellaan uudestaan ja erityisesti niiden todellisiin vaikutuksiin niin inhimillisellä tasolla kuin kustannusten osalta muun muassa toimeentulotuen ja pidentyneiden opintoaikojen osalta kiinnitetään enemmän huomiota. Mikäli leikkauksia ollaan toteuttamassa, tulee heikennykset kompensoida opintotuen kokonaisuudistuksessa siten, että opiskelijoiden ostovoima pysyy.

Holsti Emma
Suomen Opiskelija Allianssi - OSKU ry